

Medicinsk kolik og diarre

Louise Husted
DVM PhD DACVIM
April 2022

1

Dyrlægens første vurdering: Medicinsk vs kirurgisk problem

Grundig klinisk undersøgelse i stalden

VIGTIGT MED:

- Roligt område, hvor undersøgelsen kan foregå
- Gode lyskilder
- Adgang til vand (gerne lunken)

2

Dyrlægen udfører kolik undersøgelsen

- Vurdering af hestens smerteniveau
- Slimhinder
- Puls
- Auskultation af tarmløyd
- Vurdering af udspilning af bugen

3

Rektal undersøgelsen

- Den vigtigste undersøgelse af en kolik hest
- Bedøvet hest med tarmafslappende medicin
  - Hestens temperament og størrelse
  - Sikkert roligt sted
  - Opmærksom holder
  - Vurdering af forstoppelser
  - Tarme (udspilning med gas, lejeforandringer)

4

Kolik undersøgelsen ilægning af sonde

- Sonde ilægges
- 1 liter lunken vand hældes/pumpes ind, hvorefter der kontrolleres, at der ikke står væske i mavesækken
  - Hævert princippet
  - Ved mere end 3 liter overskydende væske må der ikke hældes mere væske i mavesækken

Kilde: Glass horse

5

Bughule punktat

Vurdering af blodforsyningen til tarm og betændelses reaktioner

6

Skanning af bugen
 Vurdering af indholdet af væske i bugen, udspilning af mavesæk og tyndtarme, organers placering

7

Røntgen af bugen (mistanke om sand)

Dyrlægens konklusion på den første undersøgelse: Medicinsk behandling i stalden eller anbefaling af indlæggelse?

- Ca. 90% af de undersøgte kolik heste kan behandles medicinsk med god effekt hjemme i stalden
- Stortarms forstoppelse
  - Foder
  - Sand
- Gæringskolik

9

Stortarmsforstoppelse

- Meget hyppig diagnose
  - God prognose
- Ingen eller meget små portioner tør gødning ses i boksen
- Mild til moderat smerteniveau
- Diagnosen stilles ved rektal undersøgelse
  - Fast forstoppelse bagest i bugen

10

Forstoppelse behandling

- Sondes med vand og epsom salt (evt. olie)
  - Formål: Opblødning af tarm indholdet
  - Eventuelt gentagne gange
- Smertestillende, afslappende medicin
- Ingen fodring før MASSER af gødning er afgået (5-6 portioner)
  - Ingen hør, wrap, halm eller krybbefoder
  - Mundkurv kan sættes på
- Fodres langsomt op igen henover 2-3 dage

Kilde: contact-saddle.com

11

Forebyggelse af stortarmsforstoppelse

- Vandtildeling
  - Tjek vandkopperne, især i vintertiden
    - Nok vand?
      - Minimum 8 liter vand pr.minut
    - Hygiejne!
    - Giv vand af spand i perioder med koldt vejr
      - Evt. med æblejuice, melasse
- Mundhuleundersøgelse rutinemæssigt
- Regelmæssig motion
- Halm som strøelse/primært foder kan øge risikoen for forstoppelse hos nogle heste

12

Forebyggelse af stortarmsforstoppelser

13

Forebyggelse af sand forstoppelser

- Grovfoder kvalitet
  - Synligt sand?
- Udfodring direkte på jorden bør undgås
  - Fast bund i fodertrug
- Loppefrøskaller (psyllium)
  - Kan anvendes året rundt eller i rotation (1 uge og 3 ugers pause)

14

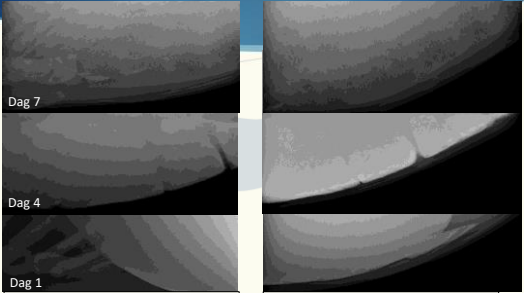
Behandling af sand forstoppelser

- Kolik forårsages ofte af større mængder sand i tarmen
  - Mellem 8 og 70 kg!!
- Kræver indlæggelse og gentagne behandlinger med
  - Olie
  - Loppefrøskaller i store mængder
  - Epsom salt
- Gentagne røntgen billeder

15

Sand kolik røntgen billeder
Behandling med sonde

Dag 7

Dag 4

Dag 1

Forreste del af bugen

Bageste del af bugen

16

Indlæggelse
Hvilke fund ved undersøgelsen?

- Kolikheste med høj feber
- Meget udspilet bug
- Smerte, der ikke lindres indenfor den første halve time efter medicinerig eller kommer igen efter kort tid
- Væske over 3 liter ved ilægning af sonde i mavesækken
  - Kolik med spontan fodermateriale ud af næsen
- Rektalundersøgelse med fund af:
  - Stramme tarmbånd
  - Store mængder gas
  - Udspilede tyndtarme
  - Stenhårde, store forstoppelser

17

Disse fund kan indikere alvorligere typer kolik som eksempelvis

- Forstoppelse af mavesækken
- Tyndtarms problemer (enteritis)
  - Ileum forstoppelse (bændelorm)
  - Tyndtarmsfejlejrning (kirurgisk)
- Stortarms fejlejrning
  - Nyremiltbåndshernie
  - Kirurgisk kolik
- Vandig diarré med feber
- Ormevandring (tromboembolisk kolik)
- Kolik forårsaget af problemer med organer (lever, nyrer, bughinde betændelse)

18

DIARRE: Hvornår skal der tilkaldes dyrlæge akut?

- ◆ Diarre betyder øget vandindhold i gødnngen
- ◆ Tarmen udskiller væske => dehydrering
- ◆ Typisk feber (op til 41°C)
- ◆ Det ses INGEN almindelige pærer
- ◆ Hesten er nedstemt, har kolik, ingen ædelyst, drikker rigtigt meget
- ◆ Tilkald dyrlægen med det samme

19

Årsager til kolik med diarre

- ◆ Dysbiosis i tarmen (obs antibiotika!)
- ◆ Ubalance eller toxin produktion i de almindelige tarmbakterier
- ◆ Opblomstring af dårlig tarm flora
- ◆ Specifik infektion med visse bakterier (typisk hos føl)
  - ◆ Clostridium spp., Salmonella spp. m.fl.
- ◆ Parasitter
  - ◆ Cyatostomer (hestens små strongylider/græsmarksparasitter)

20

Behandling af alvorlig diarre

- ◆ Kræver intensiv behandling!
- ◆ Væske i drop
  - ◆ Mellem 100-120 liter pr.dag kan være nødvendigt
  - ◆ Plasma og proteinholdige væsker
- ◆ Smertestillende medicin
- ◆ Is på hove for forebyggelse af forfængenhed
- ◆ Toxin bindende medicin
- ◆ Transfaunation: Tildeling af gødningsbakterier fra rask hest

21

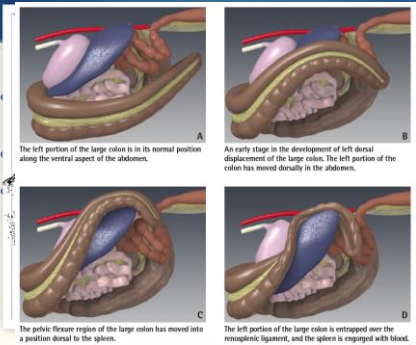
Prognose ved alvorlig diarre

- ◆ Komplikationer
  - ◆ Forfængenhed
  - ◆ Blodpropper i de store blodkar i halsen (hvor IV kateteret sidder)
  - ◆ Hævelser med væske i ben, under bug, lunger
- ◆ Reserveret, men ikke umulig
  - ◆ Hurtig og aggressiv behandling er meget vigtig!

22

Nyremiltbåndshernie

23

Medicinsk behandling
Phenylephrine i drop

24

ALIANO HØJGÅRD Hestehospital

Nyremiltbåndshernie

- ◆ God prognose med medicinsk behandling
  - ◆ Faste
  - ◆ Smertestillende
  - ◆ Phenylephrin i drop og longering
- ◆ Ved vedvarende lejeforandring og tiltagende gas udspilning
  - ◆ Kirurgisk korrektion af lejeforandringen

25

ALIANO HØJGÅRD Hestehospital

The end

"Når ens arm lige er kort nok til at nå det hele!"

26